

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

Ik ben Lise Bondewel en van de standaard is dit Radar, je wekelijkse cultuurpodcast.

Radar.

Misschien heb je ook wel last van dat je zo stil aan gewoon zin hebt om op reis te vertrekken.

Onbezonnen zonder een tourticket dat hij de dagen op kantoor of vanachter in schoolboeken aftelt.

Snap je wat ik bedoel?

En terwijl ik daarover aan het mijmer was, belde ineens schrijver Christophe Vekeman mij.

Hij had net een stuk geschreven over een boek van schrijver Jack Kerouac, Satori in Parijs.

Misschien op een andere manier eer willen betuigen en het liever ook wat meer hebben over zijn grote werk on the road.

On the road.

Misschien wel de bijbel van het vrij losbandige reisleven.

Het rok en rol leven dat zich niet bepaalt tussen de muren van bijvoorbeeld een kantoor afspeelt.

Ik weet niet of je dat zou zien zitten.

Ik vind dit in elk geval een fantastisch idee.

Laat maar weten. Doei.

Zijn we weg?

Welkom bij Radar.

Radar.

Radar.

Christophe Vekeman, het is je eerste radar. Welkom.

On the road is een boek dat bijna iedereen kent, misschien ook al gelezen heeft.

Een beetje de bijbel van het vrij losbandige reisleven eigenlijk.

Waarom we het vandaag over Kerouac hebben is naar aanleiding van een ander boek, Satori in Parijs.

Het is helemaal net vertaald naar Nederland.

Je hebt het gelezen en drie sterren gegeven.

Ja, drie sterren.

Drie sterren.

Een beetje uit welwillentijd te naan zien van Jack Kerouac als geliteraire grootheid als fenomenen.

Ook als heel goeie schrijver.

Maar laat ons eerlijk zijn.

Satori in Parijs is een later boek van hem.

Het is verspreiden vier jaar voordat hij stierde op amper 47-jarige leeftijd.

Dus echt wel een heel groot verschil met...

Met on the road.

Dus on the road is van 57.

Dus dat is acht jaar dat daar tussen zit.

Dat is niet zo geweldig veel in een doorsnee-mensenleven.

Maar wel in een leven zoals Kerouac dat leiden.

Dat we zeggen een leven dat geweldig veel beslag legt op de lever.

Want aan de lever is hij echt gestorben.

Hij heeft zich heel radicaal en rechttoerechtaf aan doodgedronken.

En dat heeft ook zijn invloed uiteraard gehad op zijn schrijven.

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

Dat is ook een belangrijk thematiek als je het woord belangrijk kunt gebruiken.
In Satori in Parijs.
De titel doet heel wat vermoeden over verlichting en inzichten die hij bereikt op zijn trip.
Het was opnieuw een reisverslag naar Parijs en naar Britannia ook.
Op zoek naar zijn route.
Hij was van Frans-Canadese afkomst.
Dus hij dacht ik ga naar Frankrijk om te kijken wat mijn naam betekent.
En wat mijn voorgeschiedenis is.
Maar wat hij daar deed was drinken.
En daarvan brengt hij ook verslag uit in dat boekje.
Op een eerder dronkemansachtige manier.
Dit is wat dronkemansgebral.
Het lijkt soms op gebral.
Maar het doet tegelijkertijd.
We mogen niet te streng zijn.
Het doet dezelfde tijd ook denken aan zijn beste werk, aan de route.
Het is nog altijd een vorm van wat hij zelf noemde spontaanproza.
Er klinkt nog muziek door die tekst.
Er zijn flitsen van genialiteit.
Maar je moet je toch inderdaad een beetje gaan selecteren.
Je moet aan de route gaan echt op zoek naar die goeie momenten in het boek.
Maar goed ja, Keruwak.
Hij beschrijft zijn vervallen voor iemand die geïnteresseerd is in Keruwak.
Of iemand die geïnteresseerd is in hoe iemands neergang er kan uitzien.
Is het natuurlijk wel een document.
Ja, want het is ook autobiografisch dus.
Dat was voor hem een wet.
De beat generation, waarin wij behoorden.
En het is ook een woord dat hij heeft uitgevonden.
Dus drie grote schrijvers van de beat generatie.
Ellen Ginsberg, William S. Burroughs en Jack Keruwak.
Dat waren vrije vogels die kenden geen wetten.
Die zetten zich af tegen de convencies.
Die zetten zich af tegen het conformisme en al wat je wil.
Maar dezelfde tijd hadden zij ook wel een aantal ijzeren regels.
Met name Keruwak vond dat je ten eerste,
als je ging schrijven moest je daar of had je daar beter weinig voorbereiding rondgedaan.
Eerste versie, bijste versie.
Dus veel redigeren.
Dat was een soort van literaire, deontologische wet.
Dat deed je toch niet.
En één van die andere regels was ook alles wat je schrijft.
Moet echt gebeurd zijn.

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

Die gasten speelden ook geen toneel.

Dat is ook wel belangrijk om aan te stippen.

Die kwamen zelf in de gevangenis terecht.

Gingen zelf om met autodieven, junkies, dealers, moordenaar, zelfs op een bepaald moment.

En daar gelukkig meer William S. Burroughs schoot op een bepaald moment onder invloed van heroïne tijdens een Wilhelm tel-achtig tafereeltje in Mexico.

Zijn vrouw door het voorhoofd.

Die dingen gebeurden.

Ja, en je had het al over de Beat-generatie.

Misschien voor mensen die niet weten wat het juist inhoudt.

Wat waren daar nog de regels van?

Of hoe uit zich dat?

Ja, je kan zeggen dat de Beat-generatie de voorloper was.

En zo is het vaak ook beschouwd van de Beatnik-generatie.

En dan met name in de jaren 60 van de hippie-generatie.

En dat waren schrijvers, met name dus ook Jack Kerouac, die sterk gingen focussen in hun werk op bijvoorbeeld experimenten met drugs, met vrije seks, met seksualiteit in het algemeen.

Dus Jack Kerouac was wel een onverbeterlijke womanizer, maar had toch ook homoseksuele experimenten.

Dus het was voor Kerouac en de beats heel belangrijk om spontaan te schrijven, om als het ware te schrijven alsof je een jazz-muzikant was.

Het zit een beetje tussen jazz en joys in.

Dus joys te schrijven van de stream of consciousness, blijven schrijven en dan kom je ergens in vaarwater die buiten gewoon diep en interessant zijn.

Ja.

Ik heb mij ook laten vertellen dat hij repen papier aan elkaar plakte om dan zo onafgebroken te kunnen schrijven.

Ja, gaan, doorgaan en nog eens doorgaan, niet onderbroken door het vervelende moment waarop je het ene blad uit je typemachine moet trekken om vervolgens het andere erin te rollen.

Nee, nee, hij plakte dus die papieren aan elkaar ten einde een tekst te creëren die zelfs niet door alenias of door de geringste witregel of wat dan ook zou worden belemmerd of zou worden bezoodeld.

En dat had te maken natuurlijk met het idee van die...

De surrealisten noemden dat escriturautomatiek.

Je gaat maar door en hoe sneller je schrijft en hoe langer je schrijft, gevoed door koffie, benzine, spied en dergelijke, meer dag en nacht, hoe langer je daarmee aan de slag bent

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

hoe meer eruit je onbewust uit de verborgen diepte
van jezelf aan de oppervlakte zal komen.
Dus surrealisten heb ik het idee, die hadden veel meer
die ecriturautomatiek in de hoop
dat er allerlei beelden, visuele taferelen
op die manier in het proos of in de literatuur terecht zouden komen.
Bij Kerouac denk ik had het meer te maken met tempo,
met muziek, met...
Je kan het eigenlijk zo uitdrukken met aan de beat willen blijven
met een ritme willen handhaven.
Dat dus inderdaad als mijn dorp dendert
en dondert als een soort van onstopbare trein.
Klinkt een beetje zweverig.
Met dezelfde tijd zorgde dat inderdaad wel voor een jazz-y
muzikale sfeer voor een soort van welluidendheid
van dat proos en die poëzie.
Hij is echt een performe.
Hij ziet er ook goed uit, laat ons wel wezen.
Hij is een handsome guy.
Hij is een filmster bijna.
En het is toch redelijk uniek hoor.
Er zijn heel veel schrijvers die inspireren.
Dat is een heel veel schrijvers.
Dat is een heel veel schrijvers.
Dat is een heel veel schrijvers.
Dat is een heel veel schrijvers.
Dat is een heel veel schrijvers.
Dat is een schrijvers die geïnspireerd worden
door muzikanten en muziek zoals Kerouac zelf ook.
Maar Kerouac heeft toch zelf ook heel veel muzikanten
op zijn beurt geïnspireerd.
Bob Dylan, diezelfde bepaald moment.
In 59 las ik On The Road
My Life Just Like It Changed Everybody Else's Life.
De invloed van Kerouac,
heel rechtstreeks op die muziek van Dylan.
Er is een boek van Kerouac
dat heet Desolation Angels.
Er is een nummer van Dylan
dat heet Desolation Row.
Er is een boek van Kerouac
dat heet Visions of Jared
over zijn dode broertje.

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

Er is een nummer van Dylan
dat heet Visions of Johanna.
Er is een boek van Kerouac
dat heet The Subterraneans.
Dylan heeft de nummer Subterranean Homesick Blues.
Dus het komt echt letterlijk terug.
En als je dit ook hoort, dat geluidsfragment.
Je denkt onwillekeurig ook aan een latere
ondertussen, ook al stok oude,
maar toch jongere muzikaan,
zoals Tom Weeds bijvoorbeeld.
Ja, ook, ja.
En het heeft nog altijd iets heel koels.
De getormenteerenschrijver, misschien wel
met een sigaren dan een rookwolk boven het hoofd,
terwijl ze aan het schrijven zijn
en het leven aan het bezingen, bijna.
Ja, ja, dat...
Ja, wel goed, ja.
Ik weet niet of het vandaag
de dag nog door jonge mensen
als zo cool gepersipeerd wordt.
Dat zou ik aan jou moeten vragen, is dat zo?
Je vindt dat ook zelf cool.
Ja, ik heb al het idee dat heel veel mensen
die dat gelezen hebben, nog altijd het gevoel hebben van
dat het nog altijd een idee dat leeft.
Ik herinner mij wel nog,
dat toen ik het laatst op mijn 18e denk ik,
dat ik echt dacht van,
ja, wow, ik ga mijn koffers pakken
en de wereld onttrekken en vrij zijn en rebels
en nooit meer nuchter.
Yes, yes, yes.
Bless me, Father, for I will sin.
Het doet je in ieder geval wel echt, Ronan.
Kijk, het is ook een boek voor jonge mensen.
Je zegt het nu zelf,
nog altijd piep jong,
toen je het op je 18e las goed akkoord
en je moet het op je 18e lezen.
En je moet nog kunnen geloven
in het scenario waarin je werkelijk

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

dit soort leven zult leiden.
But beware jongens en meisjes
en zeer geacht jong publiek,
beware, denk aan
hoe Kerouac zelf
aan zijn einde gekomen is
op zijn 47e stom dronken
voor de televisie.
En dat is wel echt een disillusie.
Maar het gaat on the road eigenlijk over.
Maar je kan het heel invoudig samen
wat het is, het verslag
van een aantal reizen in Amerika
van Westkust naar Oostkust
en weer terug.
En ook in Mexico
die de ik-figuur
Cell Paradise, Lees Jack Kerouac,
maakt samen met Dean Moriarty.
Ik heb eerst met Dean
nog lang na mijn vader geloven.
Ik was een jonge rijder
om te nemen.
Iemand die in het echte leven
Neil Cassidy genoemd werd
en deze twee jongelingen
zijn duidelijk op zoek naar
een vrije leven, zou je kunnen zeggen
na iets wat zij hopen te vinden
maar wat wel echt zelf
en niet heel wel onlijn
wel bepaald voor de geest stond.
Maar in elk geval ze zijn
op zoek naar een uitweg uit
het burgerlijke bestaan
dat zij om zich heen ontwaar.
En als lezers
wordt je geconfronteerd met de vraag van
is dit avontuur dat zij beleven
is dat eigenlijk wel echt
de moeite waard.
Dat is een vraag die ik mijzelf heb gesteld.
We zeggen u natuurlijk

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

hij ziet eruit als een filmster
maar het was ook
een complex figuur
hij dronkt zich
te plitter
en het was ook een man van veel
tegenstellingen.
Ja, dat maakt hem natuurlijk
als nog
als iemand
als u en ik
zal ik maar zeggen.
Ja, het is niet alleen maar
een posterboy
het is ook iemand die
verscheurd werd
door
de
innerlijke verdeeldheid die we allemaal kennen.
En in zijn geval
kan je dan bijvoorbeeld
wijzen op het feit dat
hij door de wereld gezien werd
als
de
rondtrekkende zwerver
par excellence
maar dat hij hetzelfde tijd
wel zijn leven lang
zou terugrijpen
zowel in geschriften
als eendoen en laten
naar
het dorpje
het kleine stadje waarin hij was
opgegroeid
Lowell Massachusetts
daar is hij tenslotte ook begraven
daar heeft hij de laatste jaren
van zijn leven doorgebracht
deels
in het gezelschap
van zijn tegenbeminde moeder

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

deels ook
in het gezelschap
van zijn derde vrouw
en die derde vrouw
waar kwam die vandaan?
Ja, inderdaad
van Lowell Massachusetts
dus hij heeft wel
heel de verenigde state
en Mexico daarbij opstelten gezet
en heeft daar
het zijnen overgeschreven
en heeft
God gezocht
in alle hoeken
van de Westerse wereldbewijzen
van spreken
maar uiteindelijk
voelde hij zich
toch vooral thuis
daar waar hij te wereld was gekomen
Om naar de kerk te horen
om het zo uit te drukken
dus dat is toch een behoorlijke paradox
iets wat je hem van verre
niet zou nageven
er zijn nog van die dingen
hij was katholiek
hij zei op een bepaald moment
I'm not a beatnik
I'm a catholic
on the road
dat ging voor hem
over twee jongens
twee goede vrienden die
op zoek waren naar God
die probeerden
om het aangezicht van God
voor ogen te krijgen
en volgens Kerouac zelf
vonden zij God ook
in on the road
in de losbandigheid

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

in de losbandigheid
want dat is opnieuw die paradox
je kan wel zeggen
ik ben een goeie katholiek
ik ben voor een deel
een boedist
hij had natuurlijk ook wel
een zwak
voor dat soort boedistische termen
als satori
of dharma
of nirvana
of wat dan ook
maar wat veel vaker terugkomt
kwataal gebruikt
bij Kerouac zijn woorden
als visions
holy angels God
en ga zo maar verder
dus goed allemaal fijn
allemaal goed
en wel katholiek en religieus
met dezelfde tijd
ja, toch een
laten we zeggen
een levenswandel
handhaven
die niet de boek staat
als buitengewoon christelijk
met al die promiscuititeit
die seksuele experimenten
en dergelijke meer
zeker niet
in de
conservatieve jaren 50
van Amerika
hij ging bijvoorbeeld
in de jaren 50
ook echt wel
de hippie beweging
tien jaar avante letter
uitvinden
maar zo gauw die hippie beweging

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

inderdaad
hem
op het schild ging tillen
zij ging nemen
ik ben in de eerste plaats
anti-communist
ik moet niks van lang haar weten
ik hou niet van zwarte lederen
lekkers trouwens ook niet
dus laat mij maar thuis
voor tv zitten
bier zitten zuipen
dus ook daar clashte het
hij werd op handen gedragen
door jongeren die
vervoeden
ja, hij was de posterboy
bijna van de
komoording
hij beantwoordde die liefde
helemaal niet
en dan een paradox
die de hele
beat beweging
of die alle beat schrijvers
toch wel enigszins
met elkaar gemeen hadden
het was een uitgesproken
anti-academische vorm
van literatuurbedrijven
het was literatuur die
heel duidelijk niks
moest hebben van
formalistische
regels
en die heel duidelijk
kom af wilde maken
met het verleden
en met de traditie
met dezelfde tijd
waren die vrijbuiters
moesten ze wel
toegeven dat ze elkaar

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

waren hadden leren kennen
ja, toch
op de universiteit
ik denk dat zij
met zijn allen
en zeker
Kerouac
en Ginsberg
moeten hebben
doen om minder daad
het juik van
die universitaire studie
van zich af te schuiden
Christophe Fekeman, de dankz
het was mijn genoeg
en ik heb hier nog
een extra cultuurtip voor jou
radar
de tip komt deze week van
Max de Moog, culturreacteur
wat is jouw tip?
Tracy Denham, de debutplaat
van de band Bar Italia
en waarom?
De plaat is uitgekomen
in mij heb ik ze eigenlijk
niet meer afgezet
en het is dan ook
nu al mijn meest
afgespeelde plaat van het jaar
het is een beetje
de hippe band uit Londen
momenteel
maar uiteindelijk zijn het gewoon
drie mensen die
de gitaren hebben opgepikt
en aan de slag gaan
met erfenis van de 90's
met grunge
met shoegaze
klinkt een beetje
als de breedere
pixies

[Transcript] DS Vandaag / Bonus. Radar | Jack Kerouac blijft een fenomeen, ook dik 50 jaar na zijn dood

het is om
je zonnebril bij op te zetten
de zon stoer
in de ogen te kijken
en door de straat te wandelen
ik krijg er een heel fijn gevoel van
en live kijk ik ook naar uit
om ze te zien
bijvoorbeeld
op Leffingeneuren in september
of in november
in de Botanik in Brussel
bedankt voor jou bijdragen
Radar
Radar
Radar
Voilà
ik hoop dat je ervan genoten hebt
dit was Radar
de wekelijkse cultuurpodcast
van de standaard
Alla Credit
vind je op
standaard.be
Schuine Streep podcast
Merci
om te luisteren
en tot volgende week